การจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์

การที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการรังวัดแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์ตามคำขอของเจ้าของที่ดินเนื่องจากในระหว่างการดำเนินการตามคำขอ เจ้าของที่ดินดังกล่าวได้ยื่นคำขอยกเลิกคำขอข้างต้น ถือไม่ได้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และกรณีหามีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของการแสดง

สรุปข้อเท็จจริง

ประเด็นคำขอให้ศาลปกครองพิพากษาให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิจิตร สาขาตะพานหิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรีเมืองตะพานหิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แบ่งหักที่ดินของนาย ส. กับพวกด้านที่ติดทางสาธารณประโยชน์ที่พิพาทโดยแบ่งหักจากริมขอบทางพิพาทกว้างระยะ ๓ เมตร ตลอดแนว ผู้ฟ้องคดีอ้างข้อเท็จจริงว่าเหตุที่มีคำขอเช่นนี้เนื่องจากเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๓ มารดาของผู้ฟ้องคดีและนาย ส. ได้ตกลงยินยอมอุทิศที่ดินของแต่ละคนให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แล้ว โดยมารดาของผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์อุทิศให้แก่ทางราชการแล้ว สำหรับนาย ส. ได้ยื่นคำขอรังวัดแบ่งหักที่ดินของตนให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ตามคำขอฉบับที่ ๒๖๘๒/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๓๓ แต่ต่อมาได้ยกเลิกคำขอแบ่งหักทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว ตามคำขอฉบับที่ ๗๐/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๔ ปัจจุบันยังไม่มีการรังวัดที่ดินของนาย ส. ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์อันเป็นการไม่ดำเนินการตามบันทึกยอมความ ฉบับลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ที่มารดาของผู้ฟ้องคดีและนาย ส. ทำขึ้นต่อหน้าคณะกรรมการตรวจสอบที่ดินสาธารณประโยชน์ที่นายอำเภอตะพานหินมีคำสั่งตั้งขึ้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การยกให้หรืออุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการเพื่อเป็นถนนสาธารณะถือเป็นการยกที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้มิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๙๙ วรรคหนึ่ง* แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็มีผลสมบูรณ์แล้ว ส่วนการรังวัดเพื่อแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่ของที่ดินนั้น ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๒๙ กำหนดให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงนำชี้แนวเขตที่ดินและปักหลักเขตต่อหน้าเจ้าหน้าที่ในคราวเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าภายหลังนาย ส. ได้ยื่นคำขอยกเลิกคำขอแบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีการรังวัดแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์ตามคำขอของนาย ส. หาใช่เกิดจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายที่ดินกำหนดไม่ แต่เกิดจากเจ้าของที่ดินได้มีคำขอยกเลิกคำขอแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์แล้วนั่นเอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ก็หามีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของการแสดงเจตนาอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ไม่ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเพียงผู้รับมอบที่ดินพิพาทเพื่อปรับปรุงเป็นทางสาธารณประโยชน์ ไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหรือหน้าที่ในการจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินกรณีมีผู้อุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๗/๒๕๕๒)

(ลงชื่อ)

ฉัตรนภา ผู้คัดลอก